

بیست سال پیش در چنین شوم روزی (۱۲ تیرماه ۱۳۶۷ برابر با ۳ ژوئیه ۱۹۸۸)، نیروی دریایی ایالات متحده در یورش به یک فروند ایرباس متعلق به شرکت هواپیمایی ملی ایران (هما) را سرنگون و ۲۹۰ سرنشین آن، که ۶۶ تن از آنان کودک بودند را به قتل رساند. یک روز پس از آن رخداد شوم، رسماً اعلام کرد که ناو وینسنس، ایرباس را با یک شکاری-جنگنده اف-۱۴ اشتباه گرفته و خطای انسانی بوده است! [1]

پرواز مرگ!

پرواز ۶۵۵ هما با ۲۷ دقیقه تاخیر در ساعت ۱۰:۱۷ بامداد روز ۱۲ تیرماه ۱۳۶۷، بندر عباس را به بسوی دبی ترک نمود، که پس از ۲۸ دقیقه پرواز، در آسمان ایران و بر روی آب های نیلگون خلیج پارس در تنگه هرمز با پرتاب دو موشک 2ER-SM که ناو 'یو.اس.اس وینسنس' نیروی دریایی ایالات متحده آمریکا پرتاب شده بود سرنگون شد. این دو موشک هواپیمای ایرباس هما را از میان دو پاره و متلاشی ساخت، که بخاطر همین مساله شانس برای زنده ماندن هیچکدام از سرنشینان باقی نگذاشت.

در بین کشته شدگان، ۳۶ تن شهروند غیر-ایرانی بودند که دولت آمریکا به بازماندگان هر کدام از آنان، پنج برابر جان هر ایرانی خسارت پرداخت کرد.

تنوری توطئه و ادعاهای پیرامون سرنگون سازی پرواز ۶۵۵ هما

در همان روزهای نخست سرتگون سازی پرواز ۶۵۵-هما توسط ناو وینسنس، علیرضا نوری زاده در روزنامه عربی زبان "الدستور" بدون ارائه مدرک یا سندی مدعی شد که گنجهکار اصلی ایران بوده است، زیرا که یک فروند جنگنده اف-۱۴ نیروی هوایی ایران خود را در سایه معکوس ایرباس، با هدف یورش به ناو آمریکایی پنهان ساخته بود. سازمان مجاهدین [ضد] خلق ایران، نیز پس از او فراتر رفت و مدعی شد که تعداد شکاری های اف-۱۴ دو فروند بوده اند.

این ادعا، که برخلاف گروه حقیقت یاب وزارت دفاع آمریکا و ایکائو پیرامون سرتگون سازی پرواز ۶۵۵-هما است، تا به امروز در میان برخی از محافل ایرانی مطرح می باشد.[2]

انگیزه یورش (پیش از افشاگری سال ۱۹۹۲)

پنتاگون در نخستین ساعات پس از سرتگون سازی هواپیمای ایرباس ایران توسط ناو وینسنس، با پافشاری و حساسیت ویژه ای اعلام نمود که نه تنها ناو آمریکایی در زمان یورش به ایرباس ایران، در آب های بین المللی بوده،[3] بلکه انگیزه سرتگون سازیش بدان علت بوده است که ایرباس ایران به گونه ای مشکوک (!) در حال شیرجه بسوی ناو وینسنس بوده است. این در حالیست که همه کارشناسان نظامی بیدرتنگ اعلام کردند که 'وینسنس' از پیشرفته ترین ناوهای نیروی دریایی آمریکا بشمار میرفته و به آسانی از روی اندازه و سرعت شیئی در آسمان، توانایی تشخیص میان یک هواپیمای تجاری ۵۴ متری با یک شکاری ۱۹ متری را داشته است و این ادعا نادرست است.[4]

علل رد این ادعای پنتاگون از سوی کارشناسان نظامی، هواپیمای هما در درون کریدور-تجاری بنام 59 Amber در حال پرواز بوده است که همچون همه □ هواپیماهای مسافربری (غیرنظامی) به سیستم ای. آی. تی (identification aircraft) کرده می پخش را 6760 ویژه شماره با، Mode III رده در (squawks) های سیگنال خود کار بطور و مجهز (transponder) است، [5] که ناو وینسنس از ماهیت غیرنظامی آن به آسانی آگاه می شده است. نیز هواپیماهای نظامی توان فرستادن امواج غیرنظامی را ندارند، حتی اگر هم که در کریدور تجاری پرواز کنند. هواپیماهای نظامی از سیستم IFF و از سیگنال های [6]. کنند می وری بهره Mode II

در نتیجه ناو وینسنس موظف بوده است تا با هشدار دادن بر روی امواج غیر نظامی ایرباس ایران را آگاه سازد، بویژه آنکه هواپیماهای تجاری توانایی دریافت امواج نظامی را ندارند، ولی ناو وینسنس به علل ناروشن و مشکوکی از انجام آن خودداری کرده بود.

در هر روی، فردای روز سرتگون سازی ایرباس ایران و زیر پرشش بردن ادعاهای پنتاگون از سوی کارشناسان جهانی بویژه آمریکایی، دولت آمریکا بدون ارائه پوششخواهی، رسماً اعلام کرد که سرتگون سازی هواپیمای ایرانی یک خطای انسانی بوده است! [7]

دیوید ایونز، مفسر نظامی شیکاگو تربیون علت این خطای انسانی را سیستم شناسایی و هدایت آتش ناو وینسنس دانست. ایونز می نویسد که در روز رخداد، کنترل سیستم شناسایی و هدایت آتش ناو بر روی خود کار نبوده و قضاوت نادرست موجب سرتگونی ایرباس ایرانی شده بود، که اگر کنترل در حالت خود کار بود، دلیلی برای اشتباه در شناسایی هواپیما وجود نداشت و این فاجعه انسانی رخ نمیداد. [8] به باور ایونز، برگزاری یک دادگاه نظامی برای ناخدا راجرز و عملکرد او در رخداد سرتگون ساختن یک هواپیمای مسافربری با ۲۹۰ سرنشین بیگناه امری عادلانه بشمار می رود. ولی ایالات متحده در مقابل دیدگان جهانیان نه تنها افسران ناو وینسنس را دادگاهی نکرد، بلکه از آنان در مراسم تجلیل، به یکایکشان مدال شجاعت هم اهدا نمود. [9]

مدارک، مستندات و رای دادگاه جنایی بین المللی در هیگ

دولت آمریکا که در روز سرنگون سازی ایرباس به دروغ اعلام نموده بود که ایرباس ایران قصد یورش به وینسنس را داشته است [10] و فردای آنروز تغییر عقیده داد و آنرا یک خطای انسانی اعلام نمود، پس از چند روز بار دگر تغییر عقیده داد و به روال عادت همیشگی دست به مدرک سازی برای سرپوشی بروی جنایت خود زد تا خویش را بیگناه جلوه دهد؛ [11] ولی "دروغ که هرگز در پشت ابر باقی نمی ماند و راستی پیروز میشود"، سرانجام حقایق برملا شد. [12]

در نوامبر سال ۱۹۸۸ شرکت سازنده رادار System Aegis پس از بررسی مدارک ضبط شده اعلام نمود، ناو وینسنس بطور کل نمی بایستی به خلیج فارس فرستاده می شده است، زیرا که کاربرد اصلی این ناو و رادار آن برای زمانی ساخته شده است که در یک جنگ تمام عیار شرکت کند که وظیفه و کارش سرنگون سازی هر شیئی در آسمان است، بویژه آنکه در چنان موقعیتی هواپیمای تجاری دیگر بروی منطقه جنگی عبور نخواهد کرد، زیرا که سرنگون می شوند. [13]

'مت جاف' یکی از مهندسان رادار System Aegis نیز اعلام کرد، این سیستم آنچنان پیچیده است که خدمه در ظرف چند دقیقه توان محاسبه، بدون یاری سیستم های دیگر دفاعی را نداشته اند و بدینروی آنان حتی متوجه نبوده اند که آیا هواپیمای ایران در حال پرواز یا فرود آمدن است، که این مساله به تصمیم گیری اشتباه ناو یاری کرده است. [14] یک کارشناس دیگر این سیستم نیز می افزاید، بطور کل تصمیم گیری تنها براساس اطلاعات این سیستم برای هواپیماهای غیرنظامی خطر ایجاد می کند. [15] نیز ژنرال روچلین در گزارش خود به کمیته وزارت دفاع آمریکا، گنهکار را سیستم دفاعی ناو وینسنس و خطای انسانی پرسنل آن اعلام داشت. [16]

همچنین، نتایج پژوهش گروه حقیقت-یاب وابسته به سازمان جهانی هوانوردی (ایکائو) Aviation Civil International The (ایکائو) بسوی موشک دو پرتاب از پیش وینسنس ناو خدمه اگر، نمود اعلام وینسنس ناو شناختن گنهکار از پس Organization ایرباس ایران، به امواج فرستاده شده از سوی هواپیمای ایرباس ایران دقت می کنند، چنین رخداد ناگواری روی نمی داد. [17، 18]

افزون بر آن، دریابان 'ورن کلارک'، فرمانده نیروی دریایی آمریکا نیز در مقاله ای که در ای. بی. سی. نیوزویک بچاپ رسید، فرمانده ناو وینسنس را گنهکار شناخت و گفت: "انگیزه رخدادن این حادثه، ندانم کاری و بی توجهی به قوانین از سوی فرمانده ناو بوده است." [19]

همچنین، در بین یکی از مدارک فاش شده، در سال ۲۰۰۰ نشان می دهد که ناو وینسنس در زمان یورش به پرواز ۶۵۵ ایران، سرگرم آموزش و تمرین گونه ایی "جنگ روانی" بنام "fulfillment scenario" بوده است و بدینروی هم نه تنها متوجه نشده بود که ناو آنان ۴ کیلومتر به آب های ایران تجاوز کرده است، بلکه توان تشخیص و تمیز دادن میان یک سناریوی واقعی و آنچه که در آن لحظه می گذشت که یک مانور و سناریوی تمرینی بوده را نداشته است! [20، 21]

سر انجام در روز ۱۵ آبانماه ۱۳۸۲ (۲۳ نوامبر ۲۰۰۳)، 'دادگاه جنایی بین المللی' (Justice of Court International the) پس از پژوهش برای حقیقت یابی، نیروی دریایی آمریکا را گنهکار این جنایت اعلام کرد. [22]

افشاگری: حقایق پشت پرده و انگیزه راستین یورش تروریستی آمریکا

پس از گذشت چهار سال از آن رخداد شوم و زمانی که دولت آمریکا می پنداشت که این یورش بدست فراموشی سپرده شده است، در روز یکم ژوئیه ۱۹۹۲، کانال تلویزیون 'ای. بی. سی' (ABC) با همکاری روزنامه 'نیوزویک'، پس از بدست آوردن مدارکی محرمانه دست به افشاگری زده از حقایق پشت پرده در رابطه با سرنگونی پرواز ۶۵۵ پرده برداشتند. این افشاگری نخست از سوی ای بی سی در برنامه "نایت لاین" تحت عنوان "یواس اس وینسنز: جنگ همگانی، جنگ محرمانه" [23] پخش شد و ۱۲ روز دیرتر نیوزویک در گزارشی تحت نام "دریای دروغ ها" [24] آن را به زیر چاپ برد.

براساس این افشاگری، علت آنکه دولت آمریکا از همان روز نخست دست به دروغ سازی و پنهان سازی مدارک زده بود، بدان خاطر بود که می خواست بر روی یک برنامه بزرگ نظامی و ماجراجویانه ای که به شکست انجامیده بود سرپوش گذارد. این نقشه و سناریویی که دولت آمریکا براساس "عملیات پرچم دروغین" طراحی و درصدد اجرای آن بود، ناو وینسنس به بهانه □ یاری رسانی به یک نفتکش کاملاً "خیالی" بنام "استوول"، که مورد یورش قایق های تندروی سپاه قرار گرفته بود، وارد آب های ایران می شود. در پاسخ به این تجاوز، نیروی دریایی ایران قاعدتاً برای دفاع از آبهای کشور بسوی ناو وینسنس نیرو می فرستد. از آنسوی نیروهای دریایی و هوایی آمریکا که در حال آماده باش برای یورش به ایران بودند، به یاری وینسنس شتافته و با آغاز جنگی تمام عیار، ایران شکست داده و جنوب کشور را به اشغال خود در می آورند. ولی بخاطر شتاب و عدم تمرکز فرمانده ناو وینسنسز که موجب سرنگونی ایرباس ایران شده بود، حساب های آنان بر همه زده شد و نقشه ناکام می ماند. این افشاگری نیز می افزاید که دولت بریتانیا مخالفت خود را با این برنامه ماجراجویانه نظامی آمریکا اعلام کرده بوده است.

بنابراین می توان این گمان را داد که دولت بریتانیا در یاری رسانی به جمهوری اسلامی و هراس از فروپاشی نظام سرسپرده اشان، سران نظام را از نقشه و طرح آمریکائی ها آگاه ساخته بودند و بدین منظور هم بوده است که جمهوری اسلامی دو فروند جنگنده اف-۱۴ را روز پیش از این رخداد از بوشهر به بندرعباس منتقل کرده بود، تا در سایه ایران باس به پرواز در آیند و تاخیر ۲۷ دقیقه ای ایرباس هم ممکن است بدین خاطر بوده باشد. البته تاخیر ۲۷ دقیقه ای ایرباس نیز می توانسته موجب شده باشد تا ناو وینسنس از پرواز آن بی خبر باشد، زیرا که فهرستی از همه □ پروازهای ایران را در اختیار داشته است، ولی بخاطر دریافت سیگنال جنگنده ها و ثبت آنها بر روی رادار خود، به اشتباه ایرباس را سرنگون ساخته بود!

بگفته ای دیگر اگر چنین ادعایی حقیقت داشته باشد، دو گنهکار در سرنگون سازی ایرباس ایران و به قتل رساندن ۲۹۰ تن انسان بیگناه، در وهله نخست متوجه دولت تروریستی و زیاده خواه آمریکا می باشد که بدنبال ماجراجویی بوده و پرواز ۶۵۵ را بهمراه سرنشینانش سرنگون ساخته بوده است و سپس رژیم تروریستی جمهوری اسلامی که میتواند از پرواز جلوگیری کرده و به شیوه ای معقولانه برنامه آمریکایی ها را خنثی سازد، بدون آنکه نیازی باشد که جان ۲۹۰ تن انسان بیگناه را قربانی کند.

در هر روی، این رخداد رژیم آخوندی را وادار ساخت تا به پذیرفتن قطعنامه ۵۹۸ تن در دهد، یا به گفته السید روح الله خمینی "جام زهر" را سر کشیده و به جنگ با عراق پایان دهد؛ جنگی که می بایستی هفت سال پیش از آن به پایان می رسید، زیرا که پس از آزادی خرمشهر صدام حسین خواهان پایان جنگ شده بود و عربستان سعودی نیز پیشنهاد پرداخت ۳۰۰ میلیارد دلار خسارت به ایران را داده بود، ولی بخاطر دستور اسرائیل و غریبان، خمینی جنگ را هفت سال دیگر ادامه داد و عملاً نه تنها موجب کشته شدن بیش از ۱ میلیون انسان از هر دو سوی جنگ شد، بلکه بیش از ۲ تریلیون دلار سود در فروش ابراز جنگی به جیب کشورهای غربی سرازیر نمود! [24]

پرداخت خسارت به بازماندگان کشته شده ها

پیش از برگزاری دادگاه جنایی بین المللی، در روز سوم اسفندماه ۱۳۷۴ دولت آمریکا با پرداخت ۱۳۱ میلیون دلار خسارت

به ایران پرونده شکایت برای دریافت خسارت را بسته اعلام نمود. از ۱۳۱ میلیون دلار خسارت کل، ۶۱ میلیون دلار آن برای کشته شدگان پرداخت شده بود که به هر کشته شده ایرانی میانگین ۲۱۳ هزار دلار تعلق می گرفت؛ ولی بازماندگان افشا ساختند که رژیم جمهوری اسلامی بخش بسیار اندکی از خسارت دریافتی را به آنان و آنهم به ریال و نرخ دولتی پرداخته است.

در جریانی مشابه و سرتگونی هواپیمای پان-ام و کشته شدن ۲۵۹ تن، دولت لیبی مبلغ ۲.۷ میلیارد دلار به آمریکا پرداخت نمود (برای هر کشته شده آمریکایی مبلغی نزدیک به ۱۰.۵ میلیون دلار). [25] بگفته ای دیگر، دولت آمریکا برای جان هر شهروند خود، ۴۹ برابر جان یک ایرانی ارزش قائل شده بود!

بهر روی، بجز آنکه پرداخت این مبلغ ناچیز یک توهین به ایرانی بشمار می رود، نیز توهین را فراتر برده و به ۳۶ کشته شده غیر-ایرانی مبلغ ۴۰ میلیون دلار جداگانه خسارت پرداخت کرد، که بعبارتی دیگر با اینکار، غیرمستقیم اعلام کرد که جان هر مسافر غیر-ایرانی، پنج برابر یک ایرانی ارزش دارد!

سرانجام ناو ونیسنز

در روز ۲۵ ژوئن ۲۰۰۵ و یک هفته مانده به سالگرد سرتگون سازی ایرباس ۱ ران، ن روی در ایی آمر کاناو و نسنس را

که ۲۰ ساله شده بود از رده خارج و موجب شگفتی بسیاری از محافل نظامی شد سرانجام ناو و نسنس در سن ۵ گویا انگیزه زود از دور خارج ساختن ناو وینسنس، بدان خاطر بوده است که پس از سرنگون سازی ایرباس ایران، همواره در سا ۴ ترس از انتقامگ ری ا راز ان بسر می برده است.

بهر روی، دولت آمریکا تا باامروز از پوزشخواهی از بازماندگان قربانیان و ملت ایران و نیز پذیرش مسئولیت آن جنایت سرباز زده است. در همان زمان جورج بوش پدر که معاون رئیس جمهور بود به گزارشگر نیوزویک گفت: "من از جانب ایالات متحده آمریکا پوزشخواهی نخواهم کرد - هرگز! و برایم هم مهم نیست که مدارک چه می گوید!" [26]

همچنین، راجرز در کتاب خود در این باره که از سوی انتشارات انستیتو نیروی دریایی [آمریکا] چاپ شده است، با آنکه این جنایت را یک "خطای انسانی" می خواند، ولی کودکانه، گنهکار را ایرانیان می داند، بخاطر آنکه روز پیش از این رخداد ایرانیان اعصاب او را خرد کرده و او را وادار ساخته بودند تا چنین اشتباهی را مرتکب شود! بدینروی او بر این باورست، که هیچ نیازی به پوزشخواهی از ایرانیان را ندارد! [27]

امیدست روزی پس از سرنگونی رژیم آخوندی و بر سر کار آمدن یک نظام ایرانی، گروه حقیقت یابی بپا شده و اسرار پیرامون این فاجعه انسانی را آشکار سازد تا دولت آمریکا را وادار سازد از بازماندگان قربانیان و ملت ایران پوزشخواهی کند.

روان کشته شدگان این یورش تروریستی، شاد و بهشت برین جایگاهشان و نام و یادشان جاودان و گرامی باد!

شاپور سورنپهلو

پی نوشت و پا نوشت ها

---

1 – <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/inatl/longterm/flight801/stories/july88crash.htm>

2 – <http://www.alarabiya.net/articles/2012/04/25/210279.html>

3 – <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/inatl/longterm/flight801/stories/july88crash.htm>

4 – <http://alt-f4.org/img/seaoflies.html>

5 – https://ivao.aero/training/documentation/books/PP_ADC_Transponder.pdf

6 – <http://jcs.dtic.mil/j6/cceb/acps/acp160/ACP160D.pdf>

7 – <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/inatl/longterm/flight801/stories/july88crash.htm>

8
http://articles.chicagotribune.com/1988-07-05/news/8801120754_1_flight-path-iran-air-flight-air-corridor

9 – The Washington Post, July 4, 1988

10 – <http://homepage.nflworld.com/jksonc/docs/ir655-dod-report.html>

11 – <http://www.dailykos.com/story/2006/07/02/224036/-Iran-Air-Flight-655>

12 – <http://www.nytimes.com/1988/11/18/opinion/witness-to-iran-flight-655.html>

13 – Peter G. Neumann “Aegis, Vincennes, and the Iranian Airbus,” ACM SIGSOFT Software Engineering Notes, 14, 5 (1989), 20–22.

14 – Jon Jacky. “Aegis user interface changes planned.” in Risks to the Public in Computers and Related Systems, Ed. Peter G. Neumann, ACM SIGSOFT Software Engineering Notes, 14, 1 (1989), p. 6.

15 – Gene I. Rochlin. “Iran Air Flight 655 and the USS Vincennes.” *Social Responses to Large Technical Systems*, Ed. T. R. La Porte (1991), pp. 99–125.

16 – <http://theaviationist.com/tag/iran-air-flight-655/>

17 – ICAO. “Excerpts from Report of ICAO Fact-Finding Investigation Pursuant to Decision of ICAO Council of July 14, 1988.” *American Journal of International Law*, 83, 2 (1989), 332–335.

18 – <http://xenon.stanford.edu/~lswartz/vincennes.pdf>

19 – <http://news.antiwar.com/2012/07/02/grim-anniversary-iran-mourns-1988-us-attack-on-flight-655/>

20 – <http://www.dailykos.com/story/2006/07/02/224036/-Iran-Air-Flight-655>

21 – <http://www.dailykos.com/story/2006/07/02/224036/-Iran-Air-Flight-655>

22 – <https://groups.google.com/forum/#!topic/sci.military.naval/D0szziX-KSY/.5B1-25-false/.5D>

23 – <http://www.newsweek.com/sea-lies-200118>

24 – سورنپهلو. شاپور، "بازخوانی تاریخ: جنگ هشت ساله خمینی-صدام؛ جنگی که یکسالش دفاع از میهن و هفت سالش نابودی ایران بود!" – <https://EeVinJ/g1.goo/>

25 – <http://edition.cnn.com/2002/US/05/28/libya.lockerbie.settlement/index.html>

---

25 – “I will never apologize for the United States of America, ever. I don’t care what the facts are.” –
Newsweek, August 15, 1988

<http://canadafreepress.com/index.php/article/bush-i-will-never-apologize-for-the-united-states-of-america>

26 – Rogers, W., et al, “Storm Center: The USS Vincennes and Iran Air Flight 655: A Personal Account of Tragedy and Terrorism”, US Naval Institute Press (1992), pp 258, 261–3

□